

FREEDOM

aneb Cesta za svobodou

díl 3. Norsko

Text a foto Miroslav Račan

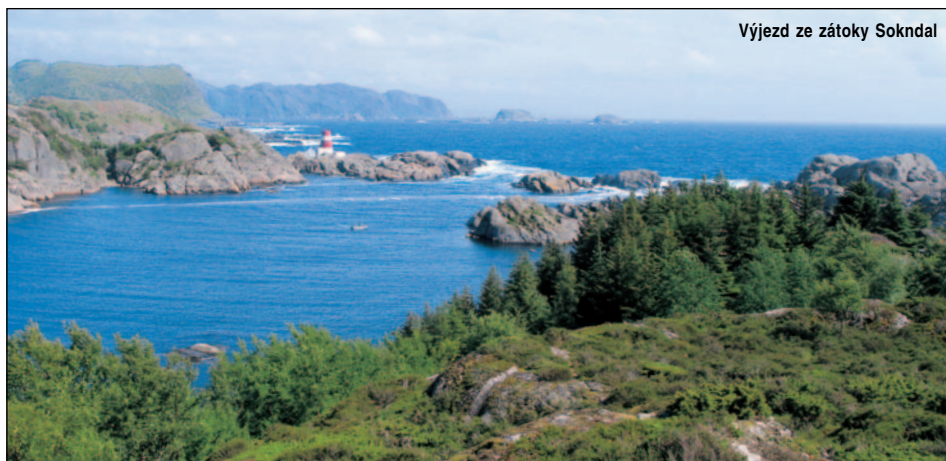
Zátoka u Arendalu

Vytouženou plavbu kolem Evropy jsme uskutečnili v loňském roce na vlastní plachetnici SNOW WHITE. Vypluli jsme z Mělníka a postupně navštívili Německo, skandinávské státy, Shetlandy, Irsko, Francii, Galicii a skončili v Andalusii.

Dne 10. června 2006 odpoledne přistáváme v malé zátocce ostrůvku Lauer, který leží těsně za hranicí při plavbě ze Švédska. Již při hledání vhodného místa k zakotvení objevujeme nový způsob a to je přistání bokem přímo ke skále jako u mola. Zdejší pobřežní skály jsou totiž v některých místech téměř kolmé a pod hladinou je dostatečná hloubka. Vyvazování se pak provádí ke kamenům či stro-

mům, občas bývají na skále zakotvená vázací oka. Pro nás to znamená, že můžeme vystoupit na norský břeh suchou nohou bez pomoci gumového člunu. Ostrov má průměr asi 1 km a leží na něm malá vesnička, která je z velké většiny tvořena rekreačními domky. Ty jsou velmi udržované a v bílé a červené barvě podtrhují typický severský ráz krajiny. Samotná skaliska již dosahují větší výšky než ve Švédsku a je zde také více vidět zalesněné pobřeží.

Po klidné noci vyplouváme ráno směr Oslofjord, na jehož konci leží hlavní město Oslo. Vítr je velmi slabý, takže naše rychlost se pohybuje okolo 3 uzlů. Jelikož do Osla zbývá stále 60 mil, musíme strávit ještě jednu noc v zátocce v půlce fjordu. Je ideálně chráněná a jsou v ní vyvazovací bóje. Následující den vyjždíme do jasného rána a teplota šplhá ke 20 °C. Vítr fouká fjordem na sever, takže jedeme na zadák. Protože je neděle, tak je fjord

Výjezd ze zátoky Sokndal

plný lodí, jak velkých cestovních i nákladních obrů, tak hlavně jachet. Skoro každý obyvatel Osla totiž vlastní jachtu a rekreační domek v Oslofjordu. I když pojem domek nabývá v Norsku úplně jiný rozměr než u nás. Zdejší domy to jsou přepychové rezidence rozprostřené po skalách. Ti blíže u břehu mají vybudovaná mola pro jachty a samozřejmě u každého domu stojí auta nejnovějších modelů. Je zkrátka vidět, že jsme v nejbohatší zemi v Evropě. To brzy sami poznáme na našich peněženkách.

Při příjezdu do Osla nás překvapí, že na místní pláži leží tisíce Norů a vystavují svá těla slunečním paprskům. Opalovat se při 24 °C ještě lze, ale koupat se ve vodě, která má pouze 19 °C, nás neláká. Pro Nory je to však letní teplota. Na konci fjordu leží jachtařská marina, která je samozřejmě plná lodí. Zajídáme tedy k molu určenému pro tankování vody a zkouším volat vysílačkou, zda se pro nás najde volné místo. Nikdo neodpovídá, ale z vedlejšího mola na nás mává obsluha a ukazuje, kam máme zajet. Ve Švédsku jsem hovořil s německými jachtaři, jak provádějí celní přihlášení po příjezdu do Norska, a ti mi sdělili, že se nikde hlásit nemusí. Češi by se sice asi hlásit měli, ale nakonec volím variantu mrtvého brouka a po celou dobu jsem neměl jediný problém. V Bergenu například každý den policejní člun obeploval nábreží s kotvicími loděmi, ale nikdy jsem neviděl, že by někoho kontrolovali. Máme tedy zajištěné kotvení a můžeme si plánovat prohlídku města. K večeru ještě absolvujeme procházku po nábreží, kde mě absolutně uzemní ceny benzínu 44 Kč za litr. A nejedná se jen o benzin, ale v podstatě vše je přibližně třikrát dražší. Nazítří se vydáváme pěšky do centra. Hlavní ulice je lemována udržovanou starobylou zástavbou, na jejímž konci vyniká královský palác. Jinak je Oslo velice futuristické město s moderní výstavbou. Druhý den jedeme

na kolech na protější poloostrov, kde jsou soustředěna muzea. Jako první navštívíme muzeum Konti-ki, kde jsou vystaveny vory, na kterých Thor Hayerdahl absolvoval přeplavby oceánů. V sousedství je pak muzeum Fram, což byla loď určená pro polární expedice. Posledním je muzeum Vikingů. Je až neuvěřitelné, že na otevřené lodi se odvážili tito mořeplavci doplnout až do Ameriky.

Po třech dnech vyplouváme zpět na jih a počasí je opravdu skvělé. Sami Norové přiznávají, že takováto tepla dlouho nepamatují. Po proplutí Oslofjordem zpět na jih stáčíme na západ a blížíme se k norské riviéře. Celá oblast jižního pobřeží je tvořena neuvěřitelně krásnými zátokami, kde stojí opět výstavní rekreační domy s malými moly pro přistávání soukromých lodí. Ta malebnost nám připadá až neskutečná a jakmile je možnost, tak okamžitě slézáme nejvyšší kopec, abychom měli dokonalý rozhled. Kombinace azurové oblohy, modrého moře a zelených lesů vytváří až kýčovitě krásné

panorama. Kotvení v zátokách je většinou velmi klidné, protože jsou dokonale chráněny. Dne 18. 6. přistáváme v Arendalu, nejnavštěvovanějším městě na jižním pobřeží. Je sobota a zrovna se zde koná letní festival, kdy je na náměstí historický jarmark spojený s průvodem v dobových kostýmech. Na tuto slavnost se každoročně sjíždějí tisíce turistů. Večer se pak na nábreží hraje dobové divadlo.

Ve 4 hodiny ráno vyplouváme na další plavbu. Fouká silný protivítr – 25 uzlů, takže musíme křížovat. Vlny se zdvihají ke třem metrům. Večer přistáváme v Kristiansandu. Celkem jsme upluli 70 mil, když vzdušnou čarou to bylo pouze 30 mil. V přístavu se seznamujeme s americkou posádkou plachetnice CANDY. Tvoří ji Paul s Martou, kteří se vrací až z Lofot. Využíváme tedy situace a vyzkoušíme se na zajímavá místa, která stojí za zastávku. Nazítří obeplováme nejnižší mys Norska – Lindnesnes. Vzdálenost z tohoto místa na severní okraj Norska je stejná jako odtud do Říma. Pobřeží pak začíná vystupovat více do výšky a je vidět, že se blížíme do oblasti světoznámých fjordů. V úterý 21. 6. přistáváme v malebné zátocce, kde chceme kotvit. Počasí toho dne nebylo slunečné a celý den foukalo 20 uzlů. V zátocce je však klid a spouštíme kotvu na 8 metrech. Klasicky vyzkouším zpětným chodem, zda kotva drží a večer se chystáme ke spánku. Přestože nemůžu dlouho usnout, tak mě krátce po půlnoci budí Zdenka, že slyší divný zvuk. Vyběhnu tedy do kokpitu a pokouší se o mě infarkt. Fouká velmi silný vítr, je černá tma a u zádi vidím matný obrys nějakého domku. Rychle hledám baterku a pokouším se zorientovat. Vůbec netu-

Skála Prekestolen

ším, kde jsme, akorát vidím u pravoboku malou pramici. Startuji tedy motor a posílám Zdenku ke kotevnímu vrátku přitahovat kotvu. Řetěz se navíjí a já zařazuji vpřed a snažím se popojíždět. V tom okamžiku slyším, jak motor zhasíná a je mi to jasné. Máme namotané lano na propeleru. Zdenka volá, že kotva za něco visí. Běžím tedy na příď a s hrůzou se dívám na silné lano zdvižené nad hladinu, za které je zaháknutá kotva. Situace je taková, že stojíme na konci zátoky napříč, přesně bokem k větru, který má sílu 25 uzlů. Asi 2 m od pravoboku je skála až nad hladinu. Příď drží kotvou za lano a zád' za namotaný provaz na propeler. Z této situace jsme se dostávali až do dalšího odpoledne. Nakonec se vyvazujeme přímo ke skále k vázacímu oku, které jsem včera na začátku zátoky neviděl. Úplně vysilení pak padáme do postelí. Ani další den ještě nemůžeme vyplout, protože vjezd do zátoky je velmi úzký a nastává v něm z rozbouřeného moře velké dmutí. Příčina nedržící kotvy byla velmi jednoduchá. Celé dno je porostlé vysokými chaluhami.

Další plavba pokračuje za zamračeného počasí a větru okolo 25 uzlů až do Stavangeru. Toto město patří mezi nejprůmyslovější v Norsku, neboť se zde stavějí ropné plošiny. Proto je zde také muzeum ropného průmyslu, ale také muzeum výroby sardinek v oleji, což byl největší zdroj příjmů pro město před objevem ropy v Norském moři. Ze Stavangeru je to pak pouze 20 mil do Lysefjordu, kde do výšky 640 m ční známá skála Prekestolen. Je to čtvercový skalnatý výběžek padající kolmo k mořské hladině. Výstup na vrchol nám zabral perné 3 hodiny. Nebe bylo jako vymetené a rozhled zůstane dlouho v naší paměti.

Další zastávkou je městečko Skudehavn, jakési norské Benátky. Výstavní dřevěné domky vystupující přímo z moře obklopují vjezd do

Přístav Skudehavn

přístavu. Ten je absolutně plný, takže jsme rádi, když se můžeme vyvázat k norské plachetnici. Ráno vyplouváme za úplně azurové oblohy a bezvětří. Proto využívám této chvíle a mířím k nedalekým útesům, kde nám naši sousedé poradili chytat místní ryby. Opravdu jsem byl úspěšný a po 10 minutách tahám první asi 50 cm dlouhou tresku. To ještě netuším, že poslední. Po chvíli se zvedá vítr, takže obě plachty nahoru a vyplouváme dále na sever. Proplouváme místem s obrovským množstvím ostrůvků, které jsou velmi členité.

Dne 2. července přetínáme 60. stupeň severní šířky a přistáváme na nábreží v Bergenu. Již z dálky při příjezdu jsou vidět malebné dřevěné hansovní domy. Po právu je toto nábreží zapsáno v seznamu UNESCO. Hned vedle kotvicích lodí se každý den ráno otevírá známý rybí trh, kde se však mezi krásnými lososy a treskami prodává také velrybí maso. Měli jsme naplánovaný výlet do Sognefjordu, který je 200 km dlouhý. Jelikož se nám nechtělo tuto vzdálenost motorovat, tak jsme zvolili plavbu výletní lodí, která dosahuje rychlosti až 50 uzlů. Za dva dny jsme propluli celý fjord, navštívili ledovec a do Bergenu se vraceli unikátní železnicí, která vede přes hory nádhernou přírodou.

Z Bergenu pak vyplouváme do blízkého Osterfjordu, na jehož konci je 80 m vysoký vodopád. Podnikáme jednodenní výlet na kolech podél řeky, která je přerušena snad každých 5 km vodopádem. Příroda je opravdu nedotčená. Vysoké skály ční až do 1 km, voda v řece se dá pít a modré nebe s letní teplotou 27 °C dotváří absolutní pocit severského ráje. Teď již chápu, že na jižních svazích fjordů se pěstují jahody, maliny, jabloně a v podstatě všechno ovoce jako u nás. Teplý Gofský proud totiž nedovolí v zimě výrazně klesnout teplotám. Jak rádi bychom zde zůstali déle, avšak čas nám neúprosně

připomíná, kolik mil máme ještě před sebou. 21. července ráno tedy vyplouváme západním kursem na plavbu dlouhou 200 mil a naším cílem jsou Shetlandy. Po 40 mílech obeplouváme vrtnou plošinu a zanedlouho opouštíme výsostné vody Norska a vstupujeme do výsostných vod Velké Británie. Celkem jsme v Norsku strávili 38 dnů a upluli 730 mil. Dovolují si tvrdit, že Norsko je nejkrásnější země Evropy. Kombinace panenské přírody s hlubokými fjordy zařezávajícími se do vysokých skal je něco jedinečného. Škoda jen, že to je značně rozlehlá země, takže jsme se z časových důvodů nemohli pustit více na sever. Přesto nám v mysli pořád zní mystické slůvko Lofoty. Tak snad někdy příště. Pro většinu návštěvníků je však Norsko nesmírně drahé, ale ceny přístavů jsou rozumné, okolo 100 NOK. Velmi často se platí stání v automatu jako na parkovišti. ■

(pokračování příště)

→ KONTAKT

www.snehurka-yacht.cz